

مجموعه کتاب‌های
راهنمای سامانه مدیریت
بهداشت، ایمنی
و محیط زیست
شهرداری تهران

HSE-GU-۰۲۵-۰۰

راهنمای تدوین طرح بهداشت،
ایمنی و محیط زیست (HSEPLAN)

فهرست مطالب

۱-۱-۱	مقدمه / ۱۵
۱-۲-۱	هدف / ۱۵
۱-۳-۱	دامنه کاربرد / ۱۵
۱-۴-۱	تعاریف و اصطلاحات / ۱۶
۲-۱	مسئولیت‌ها / ۱۷
۳-۱	شرح راهنما / ۱۸
۳-۱-۱	کلیات ساختار HSE Plan / ۱۸
۳-۲-۱	تشریح عناصر ساختار HSE Plan / ۲۰
۳-۲-۳-۱	مقدمه و هدف / ۲۰
۳-۲-۳-۲	دامنه کاربرد / ۲۰
۳-۲-۳-۳	تعاریف و اصطلاحات / ۲۰
۳-۲-۳-۴	شرح فعالیت‌ها / خدمات / ۲۱
۳-۲-۳-۵	تشریح سیستم مدیریت HSE / ۲۱
۳-۲-۳-۵-۱	خط‌مشی HSE / ۲۱
۳-۲-۳-۵-۲	اهداف کلان و استراتژیک HSE / ۲۲
۳-۲-۳-۵-۳	اهداف خرد HSE / ۲۲
۳-۲-۳-۵-۴	استراتژی‌های HSE / ۲۲
۳-۲-۳-۶	تشریح تشکیلات سازمانی HSE / ۲۲
۳-۲-۳-۷	برنامه‌های عملیاتی زمان‌بندی شده HSE / ۲۳
۳-۲-۳-۸	الزامات قانونی و استانداردها / ۲۴
۳-۲-۳-۹	تشریح مدیریت ریسک‌های HSE / ۲۴
۳-۲-۳-۱۰	آموزش‌ها، صلاحیت‌ها و آگاهی‌های HSE / ۲۵
۳-۲-۳-۱۱	بازرسی‌ها و ممیزی‌های HSE / ۲۶
۳-۲-۳-۱۲	جلسات HSE / ۲۷
۳-۲-۳-۱۳	سیستم ثبت، گزارش و تجزیه و تحلیل رویدادها / ۲۷
۳-۲-۳-۱۴	طرح واکنش اضطراری (ERP) / ۲۸
۳-۲-۳-۱۵	مدیریت عملکرد HSE / ۳۰
۳-۲-۳-۱۶	سیستم مجوز کار (PTW) / ۳۰
۳-۲-۳-۱۷	کنترل عملیات HSE / ۳۱
۳-۲-۳-۱۸	اقدامات امنیتی / ۳۴

۱- درباره راهنما

۱-۱- مقدمه

طرح بهداشت، ایمنی و محیط‌زیست که از این‌پس HSE Plan نامیده می‌شود، سندی است شامل جزئیات نسبتاً کاملی از مجموعه برنامه‌ها، فرآیندها و روش‌های کاری در سیستم مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط‌زیست (HSE) که در طول عمر یک پروژه یا فرآیند، صرف‌نظر از نوع و ماهیت آن مورد استفاده قرار می‌گیرد. این سند، به‌عنوان یک طرح جامع به رؤس فعالیت‌های جاری تأثیرگذار بر بهداشت، ایمنی و محیط‌زیست در یک سازمان اشاره کرده و چارچوب مدونی برای فعالیت‌های لازم‌الاجرا و مسئولیت‌های مرتبط فراهم می‌کند. این سند تضمینی بر رعایت الزامات HSE، پیشگیری از بروز حوادث و آسیب‌های زیست‌محیطی و بهبود عملکرد HSE می‌باشد.

۱-۲- هدف

هدف از این سند، کمک به تهیه و تدوین HSE Plan برای کلیه پیمانکاران سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری تهران مطابق با الزامات و نیازمندی‌های سیستم مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط‌زیست می‌باشد.

۱-۳- دامنه کاربرد

این راهنما در کلیه مناطق، سازمان‌ها و شرکت‌های تابعه شهرداری تهران و پیمانکاران تابعه آن‌ها لازم‌الاجرا می‌باشد.

۱-۴- تعاریف و اصطلاحات

از این‌پس در این راهنما کلیه مناطق، شرکت‌های تابعه سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری تهران و پیمانکاران وابسته به آن‌ها «سازمان» نامیده می‌شوند.

۲- مسئولیت‌ها

- مسئولیت اجرای این راهنما و تهیه HSE Plan مختص به پروژه و رعایت آن، بر عهده کلیه پیمانکاران وابسته به سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری تهران می‌باشد.
- مسئولیت بازنگری این راهنما بر عهده سامانه مدیریت HSE شهرداری تهران می‌باشد.
- تمامی پیمانکاران وابسته به سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری تهران ملزم هستند HES Plan های تنظیم شده را بازبینی نموده تا نسبت به بروز بودن، کارآیی و اثربخشی آن اطمینان حاصل نمایند.
- HSE Plan باید توسط مشاور دارای صلاحیت تهیه و یک نسخه از آن با امضای شرکت مشاور و پیمانکار در اختیار سامانه HSE سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری تهران قرار گیرد.
- ساختار و فرمت HSE Plan باید بر اساس الزامات و رئوس کلی ارائه شده در این راهنما تنظیم گردد.
- مسئول HSE پروژه و ناظر پروژه موظف اند، موارد عدم انطباق نسبت به HSE Plan که توسط پیمانکار رفع نشده اند را به صورت مکتوب به اطلاع سازمان آتش‌نشانی برسانند.

۳- شرح راهنما

۳-۱- کلیات ساختار HSE Plan

HSE Plan باید بر اساس ساختار زیر تدوین گردد. به عبارت دیگر هر HSE Plan باید شامل

موارد زیر باشد:

- مقدمه و هدف
- دامنه کاربرد
- تعاریف و اصطلاحات
- شرح فعالیت‌ها/ خدمات
- سیستم مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط‌زیست (HSE-MS)
- تشکیلات سازمانی HSE
- برنامه‌های عملیاتی زمان‌بندی شده HSE
- الزامات قانونی و استانداردها
- مدیریت ریسک‌های HSE
- آموزش‌ها، صلاحیت‌ها و آگاهی‌های HSE
- بازرسی‌ها و ممیزی‌های HSE
- جلسات HSE
- سیستم ثبت، گزارش و تجزیه و تحلیل رویدادها
- طرح واکنش در برابر شرایط اضطراری
- مدیریت عملکرد HSE
- سیستم مجوز کار
- مدیریت HSE پیمانکاران
- کنترل عملیات HSE
- اقدامات امنیتی

۳- روش اجرا

۳-۲- تشریح عناصر ساختار HSE Plan

۳-۲-۱- مقدمه و هدف

هدف نهایی از تدوین HSE Plan، تشریح نحوه دستیابی به اهداف پیش‌بینی شده، اجرای برنامه‌های مرتبط و اطمینان از برآورده کردن الزامات HSE می‌باشد.

لذا در این بخش، هریک از سازمان‌ها باید اطلاعات زیر را ارائه نمایند:

- تشریح اهداف تدوین HSE Plan به صورت شفاف و روشن
- تعیین مسئولیت‌های تدوین، تصویب، اجرا، نظارت و بازنگری HSE Plan
- تشریح اصطلاحات و مفاهیم مورد استفاده در متن HSE Plan

۳-۲-۲- دامنه کاربرد

در این بخش هریک از سازمان‌ها باید دامنه کاربرد HSE Plan و اشخاص مشمول آن را مشخص نمایند.

۳-۲-۳- تعاریف و اصطلاحات

در این بخش هریک از سازمان‌ها باید اصطلاحات و مفاهیم مورد استفاده در متن HSE Plan را تشریح نماید.

۳-۲-۴- شرح فعالیت‌ها / خدمات

در این بخش هریک از سازمان‌ها باید شرحی از فعالیت‌ها و خدمات خود را ارائه نمایند. حداقل اطلاعات موردنیاز در این بخش شامل موارد زیر است، ولی محدود به آن‌ها نمی‌شود.

- تشریح مأموریت‌ها، وظایف، فعالیت‌ها و خدمات سازمان
- لیست مناطق، نواحی یا اماکن تحت مدیریت که نیاز به در نظر گرفتن تدابیر و ملاحظات ویژه HSE دارند، نظیر: محل‌هایی که حضور همگانی مردم وجود دارد، محل‌هایی که مدیریت ترافیک ضروری است، فضاهای کاری محدود و فضاهای بسته، محل‌هایی که همواره افراد در مواجهه با خطرات نظیر صدا، گردوغبار، عوامل زیان‌آور، مکان‌های مرتفع و ... هستند.
- لیست فعالیت‌های ویژه کاری که نیازمند در نظر گرفتن ملاحظات و تدابیر خاص HSE هستند.

۳-۲-۵- تشریح سیستم مدیریت HSE

در این بخش هریک از سازمان‌ها باید سیستم مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط‌زیست خود را تشریح نمایند. حداقل اطلاعات موردنیاز در این بخش شامل موارد زیر است، ولی محدود به آن‌ها نمی‌شود.

۳-۲-۵-۱- خط‌مشی HSE

در این قسمت، خط‌مشی سیستم مدیریت HSE ارائه می‌شود. خط‌مشی به عنوان نقشه، روش یا جریانی از فعالیت‌های کاری که راهنمای تصمیم‌گیری‌های آینده و یا مؤثر در این نوع تصمیمات

می‌باشد، تعریف می‌شود. در حقیقت خط‌مشی مجموعه‌ای از تصمیمات به هم وابسته است که با هدف دستیابی به اهداف خاص یا به دست آوردن ابزار مناسب برای دستیابی به آن اهداف اتخاذ می‌شود.

۳-۲-۵-۲- اهداف کلان و استراتژیک HSE

در این قسمت اهداف کلان و استراتژیک سیستم مدیریت HSE ارائه می‌شود. اهداف کلان در سلسله‌مراتب اهداف سازمانی بعد از چشم‌انداز و رسالت تعیین می‌شود و بیانگر علائق و خواسته‌های کلی سازمان در زمینه HSE است و اهداف استراتژیک نشان می‌دهد چگونه سازمان قادر به تحقق اهداف کلان خود می‌باشد.

۳-۲-۵-۳- اهداف خرد HSE

در این قسمت اهداف خرد سیستم مدیریت HSE ارائه می‌شود. اهداف خرد، اهدافی هستند که در موضوعات بهداشت، ایمنی و محیط‌زیست مطرح می‌گردند.

۳-۲-۵-۴- استراتژی‌های HSE

در این قسمت استراتژی‌های سیستم مدیریت HSE ارائه می‌شود. استراتژی برنامه و الگوی رفتاری سازمان برای تعیین موقعیت آتی و ارائه شمای کلی از چگونگی تحقق هدف‌ها است.

۳-۲-۶- تشریح تشکیلات سازمانی HSE

در این بخش هر یک از سازمان‌ها باید شرح جامعی از تشکیلات سازمانی HSE خود را تشریح نمایند. حداقل اطلاعات موردنیاز در این بخش شامل موارد زیر است، ولی محدود به آن‌ها نمی‌شود.

- نمودار سازمانی تشکیلات HSE

- نام، سمت سازمانی، شرح وظایف، مسئولیت‌ها و اختیارات تمام افراد شاغل در تشکیلات

HSE

- لیست مشاغل بحرانی HSE به همراه نقش‌ها و مسئولیت‌های آن‌ها

در این قسمت سازمان باید لیست مشاغل بحرانی را همراه با شرح نقش‌ها، مسئولیت‌ها، تعهدات و پاسخگویی آن‌ها مشخص و تعریف نماید. منظور از مشاغل بحرانی کلیه مشاغلی است که فعالیت‌هایشان بر موضوعات بهداشت، ایمنی و محیط‌زیست تأثیرگذار است نظیر:

- بالاترین مقام سازمانی

- مسئول سیستم مدیریت HSE

- مدیران ارشد و میانی

- مدیران صف و سرپرستان

- مشاغلی که با کنترل موقعیت‌های اضطراری سروکار دارند.

- مشاغلی که با شناسایی و اجرای اقدامات اصلاحی سروکار دارند.

- مشاغلی که با عملیات و فعالیت‌های با ریسک خطر قابل توجه سروکار دارند.

۳-۲-۷- برنامه‌های عملیاتی زمان‌بندی شده HSE

در این بخش هر یک از سازمان‌ها باید طرح‌های عملیاتی HSE را بر اساس اهداف پیش‌بینی شده خود ارائه نمایند. حداقل اطلاعات موردنیاز در این بخش شامل موارد زیر است، ولی محدود به آن‌ها نمی‌شود.

- برنامه‌های عملیاتی بهداشت

- برنامه‌های عملیاتی ایمنی
- برنامه‌های عملیاتی محیط‌زیست

چارچوب تمامی برنامه‌های عملیاتی زمان‌بندی شده (Action Plans) باید مطابق پیوست «الف» باشد و دربرگیرنده تاریخ شروع، تاریخ پایان، مسئولیت اجرا و نظارت، منابع مالی و وضعیت برنامه باشد.

۳-۲-۸- الزامات قانونی و استانداردها

در این بخش هریک از سازمان‌ها باید آخرین ویرایش مقررات، قوانین، الزامات قانونی و استانداردهای سازمانی، ملی و بین‌المللی مورد استفاده خود را در زمینه بهداشت، ایمنی و محیط‌زیست، مشخص و در اختیار افراد ذینفع که موظف به رعایت آن هستند قرار دهند. به این منظور باید جداولی مشابه جدول زیر طراحی و اطلاعات موردنیاز در آن درج گردد.

ردیف	عنوان قانون	خلاصه‌ای از الزام قانونی	محل کاربرد در پروژه

همچنین در صورتی که لازم است کلیه افراد ذینفع در سایت از قوانین خاصی به صورت عمومی تبعیت نمایند در این بخش باید به آن اشاره شود.

۳-۲-۹- تشریح مدیریت ریسک‌های HSE

در این بخش هریک از سازمان‌ها باید نحوه مدیریت ریسک‌های HSE خود را در طی مراحل مختلف اجرای پروژه مشخص نماید. مدیریت ریسک، فرآیندی است که نیازمند تجربه متخصصین و دقت بالا بوده و می‌بایست در قالب کارگروهی و با بهره‌گیری از توان مسئولین و کارشناسان

ذیربط انجام پذیرد. این فعالیت تیمی نیز زمانی به نتیجه مطلوب دست خواهد یافت که تیم ارزیاب، علاوه بر برخورداری از تجربه و تخصص لازم از زبان مشترکی نیز در درک مفاهیم و روش‌های مورد استفاده برخوردار باشند.

حداقل اطلاعات موردنیاز در این بخش شامل موارد زیر است، ولی محدود به آن‌ها نمی‌شود.

- معرفی تیم‌های ارزیابی ریسک
- تکنیک‌ها و روش‌های مورد استفاده جهت شناسایی خطرات و ارزیابی ریسک‌های مرتبط با آن‌ها

- لیست خطرات شناسایی شده در سه حوزه بهداشت، ایمنی و محیط‌زیست
- جدول تکمیل شده ارزیابی ریسک شامل نرخ و سطح ریسک خطرات شناسایی شده و لیست اقدامات کنترلی برقرار شده
- نحوه پایش اثربخشی اقدامات کنترلی

۳-۲-۱۰- آموزش‌ها، صلاحیت‌ها و آگاهی‌های HSE

در این بخش هریک از سازمان‌ها باید شرح جامعی از سیستم مدیریت صلاحیت، آگاهی و آموزش HSE خود را ارائه نمایند. بر اساس این سیستم، اطمینان حاصل می‌گردد که تمامی کارکنان، واجد صلاحیت‌های لازم برای انجام فعالیت‌های مربوط به خود، در یک محیط ایمن و سالم و بدون برجای گذاشتن هرگونه اثرات نامطلوب بر محیط‌زیست هستند. صلاحیت بر اساس معیارهای توانایی‌های فردی، مهارت‌های تجربی و دانش اکتسابی سنجش می‌شود.

حداقل اطلاعات موردنیاز در این بخش شامل موارد زیر است، ولی محدود به آن‌ها نمی‌شود.

- لیست دوره‌های آموزشی سالیانه HSE به همراه شرح جزئیات محتوای برنامه‌های آموزشی موردنظر و مدرسین
- جداول زمان‌بندی و آموزش‌های سالیانه HSE کلیه کارکنان
- مشخصات افراد مسئول برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌های آموزشی
- تشریح میزان کارایی و اثربخشی دوره‌های برگزار شده
- تشریح نحوه آگاهسازی و اطلاع‌رسانی کارکنان (رسمی، پیمانکاری) از قوانین و مقررات کاربردی HSE
- برنامه‌های آموزشی برای نیروهای جدیدالورود و بازدیدکنندگان

۳-۲-۱۱- بازرسی‌ها و ممیزی‌های HSE

در این بخش هر یک از سازمان‌ها باید شرح جامعی از سیستم بازرسی و ممیزی HSE خود ارائه نمایند. بازرسی‌ها و ممیزی‌های HSE نقش مهمی را در شناسایی خطرات در محیط‌های کاری و همچنین اصلاح و توسعه اقدامات کنترلی ایفا می‌کنند. حداقل اطلاعات موردنیاز در این بخش شامل موارد زیر است، ولی محدود به آن‌ها نمی‌شود.

- برنامه زمان‌بندی بازرسی‌ها و ممیزی‌های HSE (که می‌تواند به صورت روزانه، هفتگی یا ماهیانه باشد)
- تکنیک‌ها و روش‌های مورد استفاده جهت بازرسی‌ها و ممیزی‌های HSE
- چک‌لیست‌های بازرسی و ممیزی HSE
- اعضای تیم‌های بازرسی و ممیزی HSE
- فرآیند آموزش تیم‌های بازرسی و ممیزی HSE و اطمینان از صلاحیت آن‌ها

- مسئولین پیگیری نتایج حاصل از بازرسی‌ها و ممیزی‌ها و حصول اطمینان از انجام اقدامات اصلاحی

- تشریح فعالیت‌های ویژه یا مناطق خاص برای بازرسی نظیر تأسیسات، مواد خطرناک، تجهیزات الکتریکی، مواد قابل اشتعال و سمی، تجهیزات اضطراری و غیره

۳-۲-۱۲- جلسات HSE

در این بخش هریک از سازمان‌ها باید شرح جامعی از انواع جلسات HSE و مکانیسم تشکیل آن‌ها را در سطوح مختلف کارشناسی و مدیریتی مرتبط ذکر نمایند. حداقل اطلاعات موردنیاز در این بخش شامل موارد زیر است، ولی محدود به آن‌ها نمی‌شود.

- لیست انواع جلسات و کمیته‌های پیش‌بینی شده به همراه شرح اهداف و موضوع آن‌ها و اعضای شرکت‌کننده

- جداول زمان‌بندی برگزاری جلسات و کمیته‌ها

- مکانیسم پیگیری مصوبات جلسات و کمیته‌ها

- انواع جلسات و کمیته‌های برگزار شده با پیمانکاران

- تشریح مکانیسم و فرآیند Tool Box Meeting های انجام شده

۳-۲-۱۳- سیستم ثبت، گزارش و تجزیه و تحلیل رویدادها

در این بخش هریک از سازمان‌ها باید شرح جامعی از سیستم ثبت، گزارش و تجزیه و تحلیل رویدادهای HSE ارائه نماید. حداقل اطلاعات موردنیاز در این بخش شامل موارد زیر است، ولی محدود به آن‌ها نمی‌شود.

- مکانیسم اطلاع‌رسانی، ثبت و گزارش حوادث، شبه‌حوادث و انومالی‌ها
- مسئولیت‌های گزارش، ثبت و تجزیه و تحلیل حوادث
- مکانیسم اطلاع‌رسانی حوادث به مراجع بالاتر
- فرآیند اقدامات مواجهه با حوادث
- شرح مکانیسم پیشگیری از بروز مجدد حوادث و درس‌آموزی
- ارائه شاخص‌های آماری حوادث و پیش‌بینی نرخ کاهش آن‌ها به صورت سالیانه

۳-۲-۱۴- طرح واکنش اضطراری (ERP)

در این بخش هریک از سازمان‌ها باید طرح واکنش در برابر شرایط اضطراری را ارائه نمایند. شرایط اضطراری وضعیتی غیرقابل پیش‌بینی و برنامه‌ریزی نشده است که می‌تواند باعث مرگ و یا صدمات جدی به پرسنل، مشتریان یا جامعه، توقف کامل فرآیندها، عملیات، صدمات زیست-محیطی و فیزیکی شود. واکنش در شرایط اضطراری، فعالیت‌هایی است که به منظور به حداقل رساندن آثار یک حادثه/بحران و به منظور نجات جان انسان‌ها، کاهش صدمات جسمی یا روحی و پیشگیری از آسیب‌های آتی انجام می‌شوند. این طرح شامل: فرآیند آمادگی، کاهش ریسک، واکنش و عادی‌سازی وضعیت اضطراری است. طرح واکنش اضطراری مهم‌ترین جزء آمادگی در مقابل وضعیت اضطراری است. این طرح اعمالی را شرح می‌دهد که کارکنان را در شرایط اضطراری ایمن نگهدارد.

حداقل اطلاعات موردنیاز در این بخش شامل موارد زیر است، ولی محدود به آن‌ها نمی‌شود.

- انواع وضعیت‌های اضطراری سازمان
- ساختار و شرح وظایف مراکز واکنش در برابر شرایط اضطراری

- روابط عمومی و اطلاع‌رسانی در شرایط اضطراری
- انواع سناریوهای محتمل در رابطه با وضعیت‌های اضطراری که دربرگیرنده سه جزء اصلی زیر باشد:

○ طرح پیشگیری در ارتباط با هریک از وضعیت‌های اضطراری (اقدامات قبل از وقوع

شامل ارزیابی و کنترل ریسک، ارائه آموزش‌های موردنیاز، استقرار تجهیزات و

سیستم‌های سخت‌افزاری، نرم‌افزاری و ارتباطی و برگزاری مانورهای موردنیاز)

○ طرح مقابله در ارتباط با هریک از وضعیت‌های اضطراری (اقدامات حین وقوع

شامل اطلاع‌رسانی، اعلام وضعیت اضطراری، توقف‌های اضطراری، ارسال تجهیزات

امداد و نجات، نجات و درمان مصدومین و انجام کمک‌های اولیه، تخلیه اضطراری

و اقدامات عمومی و اختصاصی موردنیاز)

○ طرح بازیابی در ارتباط با هریک از وضعیت‌های اضطراری (اقدامات پس از وقوع

شامل پاکسازی محل حادثه و تشکیل جلسات موردنیاز)

- برنامه زمان‌بندی مانورهای سالیانه پیش‌بینی شده
- لیست سیستم‌ها و تجهیزات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری، مقابله با شرایط اضطراری از جمله سیستم‌های تلفنی و مخابراتی، اعلام و اطفاء حریق، امداد و نجات، اقدامات پزشکی و

درمانی

- برنامه‌های آموزشی پیش‌بینی شده

۳-۲-۱۵- مدیریت عملکرد HSE

در این بخش هریک از سازمان‌ها باید نحوه مدیریت عملکرد HSE خود را تشریح نمایند. استقرار سیستم مدیریت عملکرد باعث بهبود مستمر عملکرد سیستم HSE می‌گردد. ارزیابی عملکرد سیستم بهداشت، ایمنی و محیط‌زیست کاهش ریسک‌ها، کاهش عوامل بالقوه آسیب‌رسان، کاهش عوامل زیست‌محیطی، افزایش ایمنی در محیط‌های کاری و بهبود مستمر در ارزش‌آفرینی و عملیات‌های مربوطه را موجب خواهد شد.

- انواع شاخص‌های عملکردی در موضوعات بهداشت، ایمنی و محیط‌زیست و نرخ بهبود مورد انتظار آن‌ها در بازه زمانی یک ساله
- مکانیسم اندازه‌گیری و ارزیابی عملکرد

۳-۲-۱۶- سیستم مجوز کار (PTW)

در این بخش هریک از سازمان‌ها، باید سیستم مجوزهای کاری خود را تشریح نمایند. سیستم صدور مجوز کاری، یک سیستم مستند برای کنترل فعالیت‌هایی است که دارای خطرات بالقوه بوده و امکان بروز حوادث را دارند. بر اساس این سیستم، خطرات فعالیت‌های کاری شناسایی شده و تدابیر و ملاحظات HSE مشخص می‌شود.

حداقل اطلاعات موردنیاز در این بخش شامل موارد زیر است، ولی محدود به آن‌ها نمی‌شود.

- لیست عملیات پرمخاطره که نیازمند اخذ مجوز کار می‌باشند.
- انواع مجوزهای کاری
- نحوه گردش کار شامل مسئولیت در خواست، تأیید، صدور و نظارت بر مجوزهای کاری

۳-۲-۱۷- کنترل عملیات HSE

در این بخش لازم است هریک از سازمان‌ها کلیه الزامات بهداشت، ایمنی و محیط‌زیست مرتبط با هریک از فعالیت‌ها و عملیات خود را در هریک از فازهای طراحی، ساخت، راه‌اندازی، بهره‌برداری و برچیدن (دفع) پیش‌بینی نماید.

حداقل اطلاعات موردنیاز در این بخش شامل موارد زیر است، ولی محدود به آن‌ها نمی‌شود.

• الزامات، تدابیر و ملاحظات بهداشت حرفه‌ای مربوط به هرگونه فعالیت، عملیات و خدمات

○ لیست عوامل زیان‌آور شیمیایی محیط کار (گازها و بخارات، آئروسول‌ها، گردوغبار

و ...) و مکانیسم پایش، اندازه‌گیری و کنترل آن‌ها

○ لیست عوامل زیان‌آور فیزیکی محیط کار (صدا و ارتعاش، استرس‌های حرارتی،

تشعشعات، روشنایی، فشار هوا، میدان‌های الکتریکی و مغناطیسی و ...) و مکانیسم

پایش، اندازه‌گیری و کنترل آن‌ها

○ لیست عوامل زیست‌شناختی محیط کار (باکتری‌ها، کلیفرم‌ها، قارچ‌ها، ویروس‌ها

و ...) و مکانیسم پایش، اندازه‌گیری و کنترل آن‌ها

○ لیست مخاطرات ارگونومیکی محیط کار و مکانیسم پایش، اندازه‌گیری و کنترل

آن‌ها

• الزامات، تدابیر و ملاحظات بهداشت محیط مربوط به هرگونه فعالیت، عملیات و خدمات

○ خدمات تخصصی مبارزه با آفات، حشرات، جوندگان و ناقلین بیماری‌ها شامل

بهسازی محیط، پاکسازی محیط و اماکن، استفاده از سموم و مواد شیمیایی،

کنترل جوندگان و ...

- خدمات تخصصی بهداشت اماکن تهیه، طبخ و توزیع مواد غذایی
- خدمات تخصصی بهداشت آب آشامیدنی
- خدمات تخصصی بهداشت اماکن عمومی
- الزامات، تدابیر و ملاحظات بهداشت عمومی مربوط به هرگونه فعالیت، عملیات و خدمات
  - مکانیسم پیشگیری و کنترل بیماری‌های واگیر نظیر واکسیناسیون
  - مکانیسم پیشگیری و کنترل بیماری‌های غیرواگیر
  - مکانیسم نظارت بر مواد خوراکی، بهداشتی و آرایشی
  - مکانیسم پایش و غربالگری مشکلات بهداشتی جاری و جدید
- الزامات، تدابیر و ملاحظات محیط‌زیست مربوط به هرگونه فعالیت، عملیات و خدمات
  - اقدامات کنترل آلودگی هوا
  - اقدامات کنترل آلودگی آب
  - اقدامات کنترل آلودگی خاک
  - مدیریت پسماند و فاضلاب
- الزامات، تدابیر و ملاحظات ایمنی مربوط به هرگونه فعالیت، عملیات و خدمات
  - ایمنی حریق
  - ایمنی استفاده و حمل و نقل مواد شیمیایی
  - علائم، نشانه‌های خبری، موانع و هشدارها
  - تجهیزات حفاظت فردی
  - ایمنی کار در ارتفاع، سکوه‌های کار، داربست‌ها و نردبان‌ها

- ایمنی حفاری و گودبرداری
- ایمنی برق و تجهیزات الکتریکی
- ایمنی حمل و نقل
- ایمنی ماشین آلات
- کار در فضاهای محصور
- سیستم‌های قفل زنی و برچسب گذاری
- ایمنی ترافیک
- اقدامات پزشکی، درمانی و کمک‌های اولیه

۳-۲-۱۸- اقدامات امنیتی

در این بخش هریک از سازمان‌ها باید مجموعه اقدامات امنیتی مرتبط با HSE را که با هدف افزایش سطح ایمنی و سلامت کارکنان و سایر افراد ذینفع انجام می‌گردد را تشریح نمایند. حداقل اطلاعات موردنیاز در این بخش شامل موارد زیر است، ولی محدود به آن‌ها نمی‌شود.

- تشریح نظارت‌های امنیتی برای ممانعت از ورود افراد به کانون‌های خطر
- فضاها و محیط‌های محصور شده و نواحی محدود شده
- مکانیسم کنترل ورودی‌ها و خروجی‌ها
- بازدیدکنندگان

پیوست‌ها

HSE Action Plan Form

شهرداری منطقه:	نام و نام خانوادگی شخص تکمیل- کننده:	نام و نام خانوادگی تأییدکننده:
نام شرکت و یا سازمان:	سمت:	سمت:
	تاریخ:	تاریخ:

وضعیت برنامه‌های عملیاتی زمان‌بندی شده:

اهداف کلان:

-A

-B

-C

-D

اهداف خرد:

-۲

-۳

-۴

برنامه عملیاتی زمان بندی شده مرتبط با هدف ۱

Action Plan: ۱

وضعیت			منابع و پشتیبانی			همکاری	زمان		مسئولیت نظارت (پیگیری کننده)	مسئولیت اجرا	فعالیتها
اجرا نشده	در دست اجرا	اجرا شده	مالی	تجهیزات	انسانی		پایان	شروع			
						افراد، واحدها و سازمان‌هایی که به-طور غیرمستقیم درگیر اجرای فعالیت موردنظر می‌باشند			ناظر هر فعالیت باید مشخص شود	مسئولیت اجرای هر فعالیت باید مشخص شود	فعالیت‌هایی که برای هر برنامه انجام شده است، باید به‌طور شفاف بیان شو

برنامه عملیاتی زمان بندی شده مرتبط با هدف ۲

Action Plan: ۲

وضعیت			منابع و پشتیبانی			همکاری	زمان		مسئولیت نظارت (پیگیری کننده)	مسئولیت اجرا	فعالیتها
اجرا نشده	در دست اجرا	اجرا شده	مالی	تجهیزات	انسانی	پایان	شروع				
						افراد، واحدها و سازمان‌هایی که به-طور غیرمستقیم درگیر اجرای فعالیت موردنظر می‌باشند			ناظر هر فعالیت باید مشخص شود	مسئولیت اجرای هر فعالیت باید مشخص شود	فعالیت‌هایی که برای هر برنامه انجام شده است، باید به‌طور شفاف بیان شود